

WOJEWÓDKA I WSPÓLNICY
KANCELARIA PRAWA PRACY **10** | LAT NA RYNKU
2004-2014

PPE – QUO VADIS

3RD International Conference
Social security systems an demographical challenges

legal advisor Anna Wijkowska
Poznań, 17th October 2014

AGENDA

1. PRACOWNICZE PROGRAMY EMERYTALNE W POLSKIM SYSTEMIE ZABEZPIECZENIA EMERYTALNEGO/EMPLOYEE PENSION SCHEME IN POLISH SOCIAL SECURITY SYSTEMS

- 1.1. Pozycja Pracowniczych Programów Emerytalnych w polskim systemie zabezpieczenia społecznego/ *Role of Employee Pension Scheme in Polish Social Security systems*
- 1.2. Zasady funkcjonowania Pracowniczych Programów Emerytalnych – informacje ogólne/*Provisions governing Employee Pension Scheme – general information*
- 1.3. Pracownicze Programy Emerytalne na rynku – *statystyki/Employee Pension Schemes – statistics*

2. MOŻLIWOŚCI WYCOFANIA ŚRODKÓW ZGROMADZONYCH W PRACOWNICZYCH PROGRAMACH EMERYTALNYCH/WITHDRAWAL OF FUNDS FROM EMPLOYEE PENSION SCHEME

- 2.1. Zasady wycofania środków zgromadzonych w Pracowniczych Programach Emerytalnych/*Provisions on withdrawal of funds from EPS*
- 2.2. Tendencje uczestników dotyczące wycofania środków zgromadzonych w Pracowniczych Programach Emerytalnych/*Employee's trends concerning withdrawal of funds from EPS*
- 2.3. Podział środków zgromadzonych w Pracowniczym Programie Emerytalnym a podział majątku wspólnego/*Division of the EPS fund and division of marital joint property*

1.1. Pozycja Pracowniczych Programów Emerytalnych w polskim systemie zabezpieczenia społecznego/ Role of Employee Pension Scheme in Polish Social Security systems

Pracownicze Programy Emerytalne działają w ramach **trzyfilarowego systemu emerytalnego** wprowadzonego w życie w 1999 roku.

Employee Pension Scheme is based on the three-pillared social security system launched in 1999

I filar/ I pillar

- Obowiązkowy system repartycyjny, opierający się na finansowaniu świadczeń emerytalnych ze środków uzyskanych z obowiązkowych składek na ubezpieczenie społeczne przekazywanych do ZUS./ *Mandatory distribution system consisting on financing pension benefits by mandatory pension contribution transfered to ZUS.*

II filar/ II pillar

- Obowiązkowy drugi filar o charakterze kapitałowym, do którego jest przekazywana część obowiązkowej składki na ubezpieczenie społeczne (OFE)./ *Mandatory second pillar - capital pillar to wich part of mandatory contribution is transfered (OFE).*

III filar/ III pillar

- Opiera się na inwestowaniu składek dobrowolnie przekazywanych przez pracodawców oraz samych pracowników (IKE, IKZE, PPE)./ *Based on voluntary investments of contributions transfered by employers or employess themselves (IKE, IKZE, EPS).*

1.2. Zasady funkcjonowania Pracowniczych Programów Emerytalnych – informacje ogólne/Provisions governing Employee Pension Scheme – general information

- Pracownicze Programy Emerytalne są formą **zorganizowanego, grupowego, systematycznego** oszczędzania na przyszłą emeryturę podlegającą szczególnemu nadzorowi państwa./*Employee pension funds are organised, group and systematic form of saving for the future pension, subject to special state supervision.*
- Obowiązujące przepisy prawa precyzyjnie określają zasady tworzenia oraz funkcjonowania PPE./*Binding laws set forth conditions of creating and functioning of EPS.*
- Przez cały okres funkcjonowania Pracowniczego Programu Emerytalnego podlega on **nadzorowi KNF.**/*Throughout functioning of EPS, the scheme is subject to supervision of KNF.*

1.2. Zasady funkcjonowania Pracowniczych Programów Emerytalnych – informacje ogólne/ Provisions governing Employee Pension Scheme – general information

Czym charakteryzuje się PPE? / *What are the main features of EPS?*

- **Dobrowolność** – zarówno pracodawca nie ma obowiązku tworzenia PPE w swoim zakładzie pracy, jak i pracownik nie ma obowiązku uczestnictwa w programie. / **Voluntary basis** – employer is not obliged to launch EPS in his work place and employee is not obliged to participate in EPS.
- **Emerytalny cel** – wypłata środków zgromadzonych w PPE następuje dopiero po ukończeniu przez uczestnika 60 roku życia, a wcześniej tylko jeśli pracownik ukończy 55 lat i uzyska prawo do emerytury. / **Pension reason** – payout of funds gathered in EPS takes place after reaching age of 60 or earlier only after reaching 55 and obtaining pension rights.
- **Obligatoryjne finansowanie przez pracodawcę oraz dobrowolne przez pracownika** – jeżeli pracownik przystąpi do PPE pracodawca jest zobowiązany do finansowania składki podstawowej, a pracownik może zadeklarować składkę dodatkową. / **Mandatory financing by employer and voluntary one by employee** – if employee accedes to EPS, employer is obliged to cover the elementary contribution and employee may declare to cover additional contribution.

Pod względem formalnym podstawą funkcjonowania PPE jest zespół umów, na który składa się umowa zakładowa (pracodawcy z reprezentacją pracowników) oraz umowa z instytucją finansową zarządzającą PPE (lub statut pracowniczego funduszu emerytalnego). / *From formal point of view the legal basis of the EPS is the group of agreements consisting of the company pension scheme agreement (concluded by an employer and employees' representation) and the agreement with a financial institution managing the EPS assets (or the pension fund's articles of association).*

1.2. Zasady funkcjonowania Pracowniczych Programów Emerytalnych – informacje ogólne/Provisions governing Employee Pension Scheme – general information

WOJEWÓDKA I WSPÓLNICY
KANCELARIA PRAWA PRACY **10** LAT NA RYNKU
2004-2014

- **Uprawnieni - wszyscy aktualni lub byli pracownicy** bez względu na wymiar czasu pracy./**Entitled - all current and former employees**, regardless of working time (eg. full time/part time).
- Prawo do uczestnictwa w PPE **można uzależnić od stażu** pracy pracownika u aktualnego pracodawcy./*The right to participate in the EPS can be made dependent on employee's seniority with the current employer.*
- **Przystąpić do PPE pracownik może w dowolnym czasie** od momentu, w którym osiągnie określony staż pracy u pracodawcy oferującego PPE./**Employee may join the EPS at any time** from the moment he or she reaches a certain length of service with the employer offering the EPP.

1.3. Pracownicze Programy Emerytalne na rynku – statystyki / Employee Pension Schemes – statistics

- **Na koniec 2013 r. funkcjonowało 1.070** Pracowniczych Programów Emerytalnych, w tym/**At the end of 2013 there were 1.070** Employee Pension Schemes, including:
  - 718 realizowanych w formie umowy z zakładem ubezpieczeń/718 in form of agreement with ZUS,
  - 314 realizowanych w formie umowy z funduszem inwestycyjnym/314 in form of agreement with investment fund,
  - 38 realizowanych z pracowniczym funduszem emerytalnym/38 in form of employee pension fund.
- **Wartość aktywów** zgromadzonych w Pracowniczych Programach Emerytalnych na dzień 31.12.2013 r. wyniosła **9,4 mld** zł i wzrosła o blisko 13% w stosunku do 2012 r./**Value of assets gathered in Employee Pensions Schemes as of 31.12.2013 was equal to 9.4 mld** PLN and increased by 13% in comparison to 2012.
- Według stanu na 31.12.2013 r. **PPE objętych było 375,0 tys. osób**, co stanowiło (według dostępnych danych) 2,39% ogółu liczby osób pracujących; liczba uczestników PPE wzrosła w ostatnim roku o 16,9 tys. osób, tj. o 4,7%/As of 31.12.2013 **EPS covered 375.000 persons which constitutes** (according to available data) 2,39% of all employees; the number of EPS participants increased last year of 16,9 thousand, i.e. 4,7%.
- **Średnia wartość aktywów przypadających na statystycznego uczestnika PPE** w dniu 31.12.2013 r. wyniosła **25,7 tys. zł** i wzrosła o 1,9 tys. zł (tj. o 8%) w porównaniu do stanu na 31.12.2012 r./**Average value of assets attributed to a statistical participant of EPS** on 31.12.2013 was 25,7 thousand PLN and increased by 1,9 thousand PLN (i.e. by 8%) in comparison to this value from 31.12.2012.

1.3. Pracownicze Programy Emerytalne na rynku – statystyki / Employee Pension Schemes – statistics

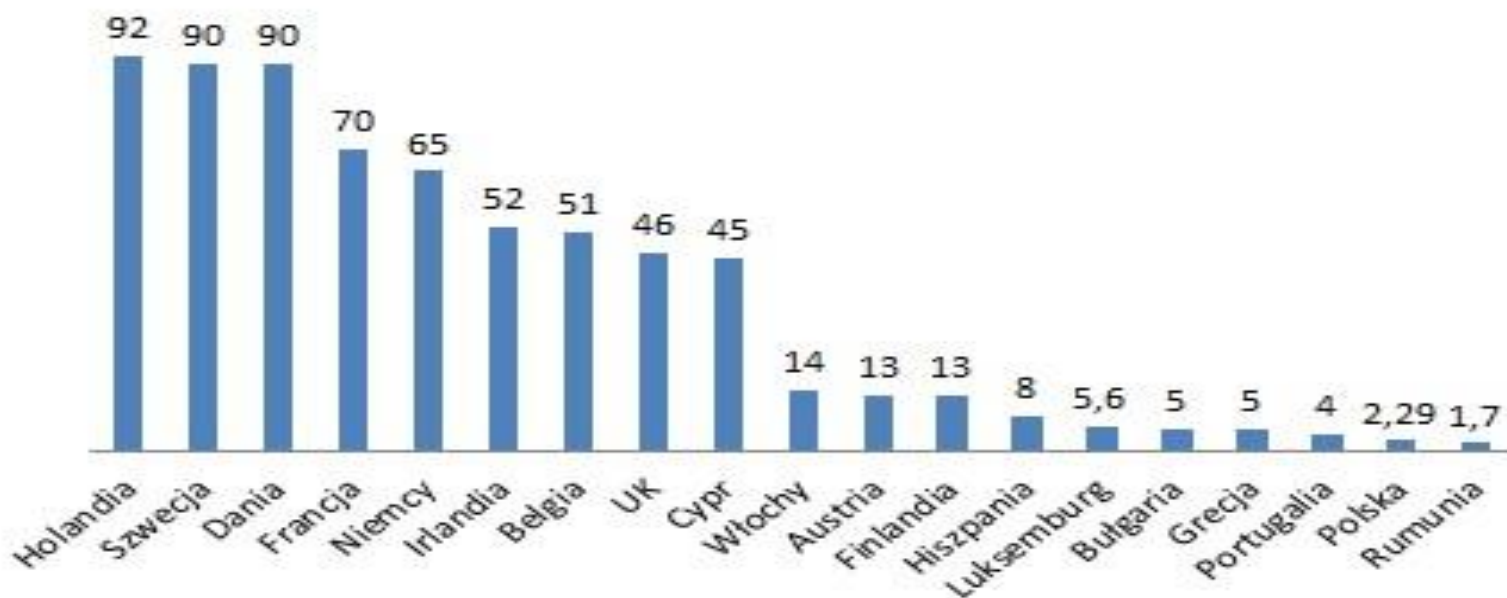
- Na koniec 2013 roku funkcjonowało o **24 PPE mniej** niż na koniec 2012 roku./*At the end of 2013 there were **24 EPS** less than at the end of 2012.*
- Powyższe jest wynikiem licznych wykreśleń PPE wynikających z likwidacji programów przez prowadzących je pracodawców w związku z ich trudną sytuacją finansową, jak również w konsekwencji konieczności ujednoczenia programów prowadzonych przez jednego pracodawcę w związku z połączeniem pracodawców prowadzących PPE./*The above is a result of numerous liquidation of schemes by the employers due to their difficult financial situation, as well as to the unification of EPS functioning at the one employer necessary after merger of the different employers with different EPS.*
- W 2013 roku zostało **wykreślonych** z rejestru PPE prowadzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego **57 PPE**. Jak wynika z najnowszych danych, na koniec maja 2014 roku zostało zarejestrowanych 12 PPE. Jak wskazują prognozy – do końca 2014 roku zostanie zarejestrowanych mniej niż 30 PPE [KNF 2014]./*In 2013 **57 EPS were deleted** form the EPS registered kept by KNF. As the latest data form May 2014 shows 12 EPS were registered in 2014. According to the forecasts by the end of 2014 less than 30 EPS will be registered.*

1.3. Pracownicze Programy Emerytalne na rynku – statystyki / Employee Pension Schemes – statistics

- Jak wynika z analizy danych dotyczących liczby pracowników w innych krajach Unii Europejskiej korzystających z oszczędzania w ramach PPE, **Polska jest krajem, w którym odsetek pracowników będących uczestnikami PPE jest bardzo niski.** / *The data concerning the number of employees covered by EPS in other European Union Member States, Poland has one of the lowest rate of employees participating in EPS.*

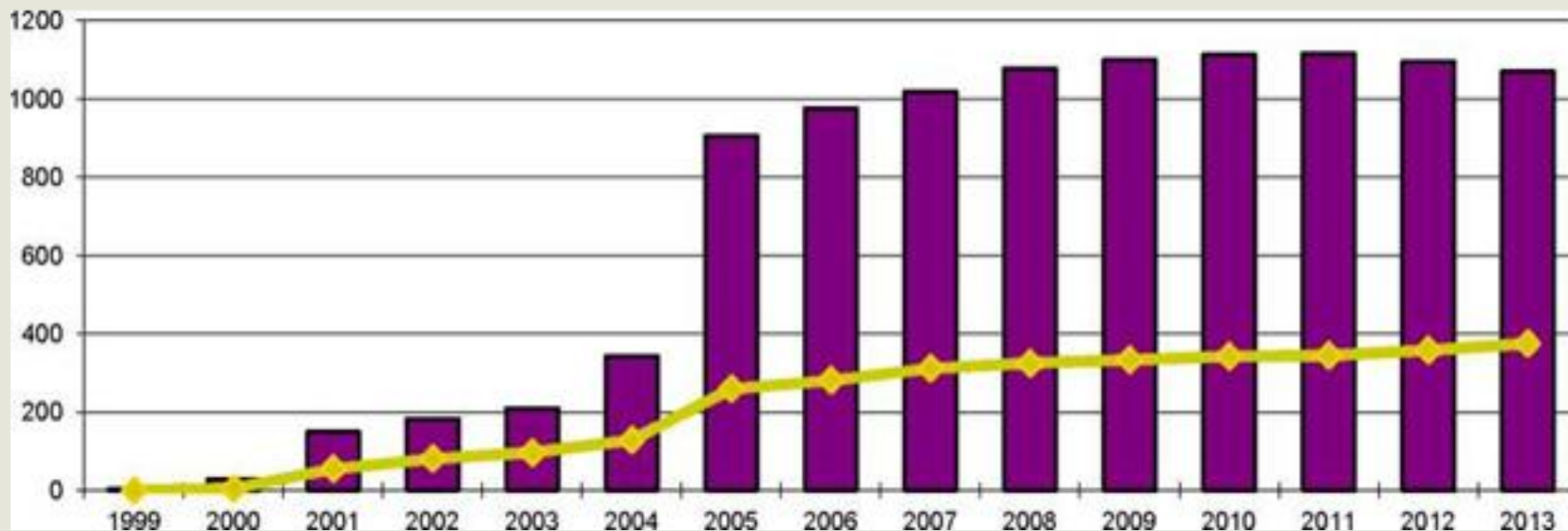

1.3. Pracownicze Programy Emerytalne na rynku – statystyki / Employee Pension Schemes – statistics

Rozwój PPE - liczba programów oraz liczba uczestników PPE w latach 1999-2013/

Development of EPS – number of schemes and number of participants of PPE in 1999-2013

Źródło: KNF

2.1. Zasady wycofania środków zgromadzonych w Pracowniczych Programach Emerytalnych / Provisions on withdrawal of funds from EPS

- **Zgromadzone w ramach programu środki są własnością uczestnika i mogą zostać/*Funds collected under the program are the property of the participant and can be:***
  - wypłacone po uzyskaniu uprawnień emerytalnych/*paid after obtaining pension rights,*
  - przeniesione do innego programu lub na IKE, albo też/*Transferred to another program or IKE, or ,*
  - w szczególnych przypadkach mogą zostać uczestnikowi zwrócone/*In special cases may be returned to the participants.*

- **Oszczędności zgromadzone w PPE mogą podlegać wypłacie uczestnikowi lub osobom uposażonym/*Savings accumulated in PPE may be paid to the participant, or beneficiaries:***
  - na wniosek uczestnika po osiągnięciu przez niego wieku 60 lat lub po przedstawieniu decyzji o przyznaniu prawa do emerytury i ukończeniu 55 lat/*at the request of the participant upon his reaching the age of 60 years or after a decision to grant a right to a pension and the age of 55 years,*
  - automatycznie po ukończeniu przez uczestnika 70 lat, jeżeli wcześniej nie wystąpił on z wnioskiem o wypłatę środków (chyba, że uczestnik jest nadal pracownikiem pracodawcy prowadzącego program)/*automatically when the participant attains 70 years, if not already occurred on the payment requests (unless the participant is still an employee of the employer conducting the program),*
  - na wniosek osoby uprawnionej - w przypadku śmierci uczestnika/*at the request of the person - in case of death of the participant.*

2.1. Zasady wycofania środków zgromadzonych w Pracowniczych Programach Emerytalnych / Provisions on withdrawal of funds from EPS

- W szczególnym przypadku zgromadzone w PPE środki powinny zostać zwrócone uczestnikowi. Powyższe dotyczy sytuacji, gdy ma miejsce likwidacja PPE, jeżeli brak jest podstaw do wypłaty lub wypłaty transferowej lub też gdy istnieją przesłanki do wypłaty transferowej, ale uczestnik PPE nie wskazał w określonym terminie numeru rachunku na który może zostać dokonana taka wypłata. */In particular case funds collected in the EPS should be returned to the participant. This refers to situations when there is a liquidation of EPS, if there is no basis for the payment or transfer the payment or if there are grounds for the transfer the payment, but did not indicate that EPS participant within a specified time account number which can be made such payment.*
- W przypadku zwrotu, od kwoty zwracanych uczestnikowi środków pobierana jest równowartość 30% sumy składek podstawowych wpłaconych na konto uczestnika do programu i kwota ta jest przekazywana do ZUS, celem powiększenia kapitału zgromadzonego przez uczestnika w ramach I filaru systemu emerytalnego. */In case of payback, 30% of total elementary contributions transferred to the account of participant is transferred to ZUS which will increase the capital collected by this participant in I pillar of pension system.*
- Ponadto, w przypadku zwrotu środków, od przychodów uzyskanych w związku z uczestnictwem w programie pobierany jest też podatek od zysków kapitałowych. */Moreover, in case of payback of funds, capital gains tax is deducted from the profit realised by participating in the scheme.*

2.2. Tendencje uczestników dotyczące wycofania środków zgromadzonych w Pracowniczych Programach Emerytalnych / Employee's trends concerning withdrawal of funds from EPS

WOJEWÓDKA I WSPÓLNICY
KANCELARIA PRAWA PRACY
10 LAT NA RYNKU
2004-2014

- Celem oszczędzania w ramach PPE jest przeznaczenie zgromadzonych w PPE środków finansowych na zasilenie budżetu w okresie korzystania ze świadczeń emerytalnych pochodzących z publicznego systemu zabezpieczenia emerytalnego./*The main aim of collecting savings within the EPS is to boost personal budget during the retirement age.*
- Jak wynika z obserwacji zachowań uczestników oraz danych prezentowanych przez KNF, uczestnicy korzystający z możliwości uzyskania zwrotu zgromadzonych w PPE środków nie są odosobnieni./*On the basis of data presented by the Financial Supervision Authority it should be noticed that a withdrawal of the EPS funds is not uncommon situation.*
- Co więcej, zauważalny jest trend do poszukiwania i wykorzystywania przez uczestników możliwych opcji postępowania pozwalających na wycofanie środków z PPE przed osiągnięciem wieku emerytalnego, a co jeszcze bardziej niepokojące – zadysponowaniem tych środków, które uczestnicy tak wycofują niezgodnie z ich przeznaczeniem i wbrew celowi i idei PPE./*Moreover participants pursue more options allowing them to withdraw the EPS funds from a scheme before achieving the retirement age and to dispose funds in other manner than intended use.*

2.2. Tendencje uczestników dotyczące wycofania środków zgromadzonych w Pracowniczych Programach Emerytalnych / Employee's trends concerning withdrawal of funds from EPS

WOJEWÓDKA I WSPÓLNICY
KANCELARIA PRAWA PRACY **10** LAT NA RYNKU
2004-2014

- **19 tys. uczestników** dokonało w 2013 roku **wycofania środków zgromadzonych** w PPE na łączną wartość **258,9 mln zł** (średnia wartość wypłaty na uczestnika wyniosła 26,5 tys. zł), z czego 9 tys. uczestników przetransferowało środki do innego PPE lub IKE **/19 thousand participants withdrew in 2013 the funds gathered in EPS for the total of 258.9 mln PLN (average value of withdrawal per participant was 26.5 thousand PLN), of which 9 thousand participants transferred their funds to different EPS or IKE**
- **Powyższe dane jednoznacznie wskazują na znaczne zainteresowanie uczestników możliwościami zadysponowania zgromadzonymi w PPE środkami przed osiągnięciem wymaganego do dokonania wypłaty wieku lub nabyciem uprawnień emerytalnych./Above data shows a significant interest of the participants in the possibilities of deciding about the use of the funds gathered in EPS before reaching the required age or pension rights allowing payout.**

2.2. Tendencje uczestników dotyczące wycofania środków zgromadzonych w Pracowniczych Programach Emerytalnych / Employee's trends concerning withdrawal of funds from EPS

- Część transferu środków zgromadzonych w PPE rzeczywiście jest konsekwencją transformacji pracodawców prowadzących programy i wynikających z tego likwidacji PPE w trybie art. 7 ustawy o PPE./*Only part of the transfer of funds is a consequence of the transformation of employers or the liquidation of a scheme.*
- Zauważalna jednak jest również tendencja poszukiwania przez uczestników rozwiązań pozwalających na pozyskanie i zadysponowanie na dowolny cel zgromadzonych w PPE oszczędności./*Pursuing opportunities by participants to acquire the EPS funds and to dispose them on arbitrary aim is a noticeable trend.*
- Przykład: próba pozyskania przez uczestników zgromadzonych dotychczas w PPE środków poprzez realizację zwrotu na rzecz współmałżonka/byłego współmałżonka uczestnika z tytułu podziału majątku wspólnego./*Example: withdrawal of the EPS funds collected by participants on the spouse's/ex-spouse's account during the division of the joint property.*

2.3. Podział środków zgromadzonych w Pracowniczym Programie Emerytalnym a podział majątku wspólnego / Division of the EPS fund and division of marital joint property

- Przepisy ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o Pracowniczych Programach Emerytalnych nie regulują kwestii podziału środków zgromadzonych na rachunku w Pracowniczym Programie Emerytalnym w sytuacji np. rozvodu uczestnika pozostającego we wspólności majątkowej małżeńskiej./*The Act of 20 April 2004 on Occupational Pension Schemes does not regulate the matter of division of funds collected within a Scheme (and co-owned with a spouse within marital property regime) in case of divorce.*
- Dla rozstrzygnięcia losu zgromadzonych w okresie wspólnoty majątkowej małżeńskiej należy posłużyć się regulacją ustawy z dnia 25 lutego 1964 roku – Kodeks rodzinny i opiekuńczy./*The Family and Guardianship Code – the act of 25 February 1964 – should apply in case of division of the EPS funds during divorce.*
- Zgodnie z art. 31 § 2 KRiO do majątku wspólnego małżonków należą w szczególności m.in. pobrane wynagrodzenie za pracę i dochody z innej działalności zarobkowej każdego z małżonków, czy dochody z majątku wspólnego, jak również z majątku osobistego każdego z małżonków./*Pursuant to article 31 § 2 The Family and Guardianship Code joint property includes in particular remuneration received for work and income from other gainful activities of each of the spouses.*
- Również środki zgromadzone na rachunku PPE powinny zostać zakwalifikowane jako majątek wspólny małżonków - orzeczenie rozvodu i podział majątku może skutkować wypłatą środków z rachunku uczestnika PPE na rzecz byłego współmałżonka w sytuacji, gdy w trakcie trwania małżeństwa pomiędzy współmałżonkami istniała majątkowa wspólność ustawowa./*Marital joint property includes also the EPS funds. Divorce or division of the joint property may result with the EPS funds return on the ex-spouse's account.*

Summary

WOJEWÓDKA I WSPÓLNICY
KANCELARIA PRAWA PRACY **10** LAT NA RYNKU
2004-2014

Occupational pension schemes form part of third pillar within the three pillar pension system introduced in 1999. OPS is a voluntary form of saving for retirement based on investments of contributions paid both by employers and employees. Due to the tax incentives it represents a favorable form of supplementary pension scheme for employees. According to data published by the FSA it is still not a popular form of saving in Poland- in 2013 only 2.39% of all employees benefited from OPS. The funds accumulated within EPP are the property of the employee and may be withdrawn only after fulfilling certain statutory conditions. In practice, however, we observe a disturbing tendency to withdraw funds from the OPS before reaching retirement age, which is contrary to the purpose and concept of the OPS.

WOJEWÓDKA I WSPÓLNICY
KANCELARIA PRAWA PRACY **10** LAT NA RYNKU
2004-2014

Thank you for your attention

Anna Wijkowska
anna.wijkowska@wojewodka.pl

WOJEWÓDKA I WSPÓLNICY Sp.k.
ul. Św. Wincentego 130 lok. 39
03-291 Warszawa
tel. 22 675 82 38, fax 22 675 82 39
kancelaria@wojewodka.pl
www.wojewodka.pl

